

Νύχτα, 19 Απρίλη, ο «αρχιτέκτονας της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής», Χένρι Κίσινγκερ, έκανε μια πολύ καθησυχαστική δήλωση για τις σχέσεις των Ηνωμένων Πολιτειών με την Ελλάδα. Στην Αθήνα, το ίδιο βράδυ, στα γραφεία της «Αυγής», επίσημου οργάνου της ΕΔΑ, έγινε πολύ σοβαρή σύσκεψη.

Σε άλλο γραφείο, ο δημοσιογράφος Θεόδωρος Τζαβέας έκανε την δική του ανάλυση της δήλωσης. Πολιτικός αρθρογράφος της εφημερίδας «Αθηναϊκή», πέρασε τη δική του άποψη. Μεσημέρι, 20 Απρίλη του 1967, η εφημερίδα κυκλοφόρησε με πρωτοσέλιδο τίτλο «Το πράσινο φως της Ουάσινγκτον». Το άρθρο σήμαινε το καμπανάκι ότι η δήλωση Κίσινγκερ δεν ήταν παρά παροχή άδειας στους πραξικοπηματίες να προχωρήσουν στην επιβολή δικτατορίας. Νωρίτερα, το πρωί, είχε κυκλοφορήσει η «Αυγή». Στο κύριο άρθρο της, γινόταν εμβριθής ανάλυση των λόγων, για τους οποίους οι περιστάσεις στην Ελλάδα δεν επέτρεπαν την εκδήλωση πραξικοπήματος.

Τα τηλέφωνα άναψαν. Οι δηλώσεις επίσης. Ο Ανδρέας Παπανδρέου συναντήθηκε την ημέρα εκείνη με τον Μίκη Θεοδωράκη. Ειπώθηκε ότι συμφώνησε μαζί του για την δημιουργία νέου κόμματος της Αριστεράς. Το ίδιο βράδυ, 20 Απρίλη, ο Ανδρέας Παπανδρέου εκφώνησε βαρυσήμαντο λόγο στο ξενοδοχείο Χίλτον. Στην ταρατσα του Χίλτον, πάντα το ίδιο βράδυ, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος έτρωγε «ινκόγκνιτο».

Την ίδια μέρα, σύσκεψη επτά αντιστρατήγων, με εισηγητή τον Γρηγόριο Σπαντιδάκη, οριστικοποίησε ως μέρα Χ για την εφαρμογή του σχεδίου «Ιέραξ 2», τη Μεγάλη Τρίτη, 25 Απρίλη, και όρισε τελική συνάντησή τους την παραμονή, Μεγάλη Δευτέρα.

Πάντα την ίδια μέρα, οι Γεώργιος Παπαδόπουλος, Νικόλαος Μακαρέζος και Στυλιανός Παττακός προσευχήθηκαν στο εκκλησάκι της Αγίας Βαρβάρας, στο Χαλάνδρι, κι έπειτα πήγαν στο σπίτι του αντισυνταγματάρχη Δημήτριου Ιωαννίδη, στη Νέα Σμύρνη, για την τελική σύσκεψη. Εκεί, ο Παπαδόπουλος πρότεινε μικρή αναβολή αλλά ο Παττακός αρνήθηκε: Θα προχωρούσαν όπως τα είχαν σχεδιάσει. Αλλιώς, θα τους προλάβαιναν οι στρατηγοί.

Ο Γεώργιος Παπαδόπουλος είχε ετοιμάσει έγγραφο με πλαστογραφημένη την υπογραφή

του βασιλιά, για την εφαρμογή του «σχεδίου Προμηθείς». Ήταν σχέδιο του ΝΑΤΟ για την αντιμετώπιση κομμουνιστικής εξέγερσης, στην περίπτωση σοβιετικής εισβολής: Ο στρατός αναλάμβανε την εξουσία και υπάκουε μόνο στις εντολές του βασιλιά ή του υπουργού Εθνικής Άμυνας ή του αρχηγού ΓΕΣ. Ο βασιλιάς δεν είχε ιδέα, ο υπουργός (Παναγής Παπαληγούρας) είχε πάει για ύπνο (τον συνέλαβαν μέσα στη νύχτα και προσωρινά τον φυλάκισαν σε ξενοδοχείο στο Πικέρμι) και ο Σπαντιδάκης ετοιμαζόταν για το πραξικόπημα των στρατηγών. Στο Γενικό Επιτελείο Στρατού ανέλαβε ο ομοιόβαθμός του, Οδυσσέας Αγγελής, που έθεσε το «σχέδιο Περικλής» σε εφαρμογή και ειδοποίησε το Γ' Σώμα Στρατού, στην Θεσσαλονίκη, να κινηθεί.

Γύρω στις 11 τη νύχτα, ο Παττακός πήγε στο στρατόπεδο στου Γουδή. Έβγαλε πατριωτικό λόγο και, όταν πια όλα ήταν έτοιμα, ειδοποίησε τους Παπαδόπουλο και Μακαρέζο που έσπευσαν εκεί. Πρώτα καταλήφθηκαν αθόρυβα όλα τα κέντρα τηλεπικοινωνιών. Έπειτα το Πεντάγωνο. Μετά, γύρω στην 1.30 ξημερώματα Παρασκευής, 21 Απρίλη, βγήκαν εκατό τανκς. Λίγο μετά τις 2, η ΕΣΑ (Ελληνική Στρατιωτική Αστυνομία) με διοικητή τον Ιωάννη Λαδά είχε συλλάβει σχεδόν όλους τους πολιτικούς.

Ο βασιλιάς επέδειξε σπάνια αναποφασιστικότητα. Μέσα στη νύχτα, του τηλεφώνησαν ο ναύαρχος ε. α. Αθ. Σπανίδης που του εισηγήθηκε εντολή να αποπλεύσει ο στόλος και να πάει στην Κρήτη και ο τότε υπουργός Δημόσιας Τάξης, Γεώργιος Ράλλης, που του πρότεινε μετακινήσεις νομιμοφρόνων στρατιωτικών μονάδων και κινητοποίηση της αεροπορίας, όπου δεν υπήρχαν πραξικοπηματίες. Απέρριψε και τις δυο προτάσεις. Θα βολευόταν με το να έχει δικό του πρωθυπουργό.

Νοέμβρη του 1999, πάνω από 22 χρόνια μετά το πραξικόπημα, ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Μπιλ Κλίντον, επισκέφτηκε την Αθήνα. Σε λόγο του, στο προεδρικό μέγαρο, ζήτησε συγνώμη για τη στήριξη που παρείχε η χώρα του στους πραξικοπηματίες: Έφταιγε ο ψυχρός πόλεμος, δικαιολογήθηκε.

(τελευταία επεξεργασία, 20 Απριλίου 2020)